

KURSPLAN

Svenska som andraspråk för lärare åk 4-6, (1-30). Ingår i Lärarlyftet., 30 högskolepoäng

Swedish as a Second Language for Primary School Teachers, 30 credits

Kurskod:	US4G14	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd av:	Utbildningschef 2023-09-20	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Gäller fr.o.m.:	Våren 2024	Ämnesgrupp:	SS1
Version:	1	Fördjupning:	G1N

Lärandemål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för språkutveckling utifrån centrala teorier om andraspråksinlärning
- beskriva flerspråkighet och skolämnet svenska som andraspråk i åk 4–6
- redogöra för flerspråkiga elevers litteracitetsutveckling
- redogöra för kartläggning och bedömning av flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling i åk 4–6
- redogöra för svenska språkets struktur ur ett andraspråksperspektiv
- redogöra för ordförrådets betydelse för språkutveckling

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- jämföra didaktiska val i litteracitetsundervisning
- tolka och tillämpa styrdokument i skolämnet svenska som andraspråk i åk 4–6
- reflektera över planering av flerspråkiga elevers undervisning i åk 4–6
- tillämpa kunskaper om det svenska språkets struktur från ett kontrastivt perspektiv i en didaktisk kontext
- tillämpa verktyg för kartläggning, analys och bedömning av inlärarespråk i åk 4–6
- tillämpa digitala verktyg för språkinlärning
- använda svenskt standardspråk på ett ändamålsenligt sätt i tal och skrift
- tillämpa observation som vetenskaplig metod

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- kritiskt reflektera över vad som händer i mötet mellan olika kulturer
- diskutera olika individuella faktorer som påverkar skolframgång på ett andraspråk
- diskutera migrationens roll i det svenska samhället
- granska didaktiska val i andraspråksundervisning i åk 4–6
- diskutera sambandet mellan språk- och identitetsutveckling
- värdera sakprosans och barnlitteraturens roll i andraspråksundervisning i åk 4–6

- reflektera över observation av undervisning som vetenskaplig metod

Innehåll

Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk, 7,5hp

Den första delkursen består av en grundläggande introduktion till flerspråkighetsforskning och forskning i svenska som andraspråk. Det ämnesteoritiska innehållet utgår från läroplanen med fokus på ett inkluderande förhållningssätt och bemötande. Med inkluderande avses här både ett interkulturellt och ett flerspråkigt perspektiv, där flerspråkighet ses som en resurs för elevens språk- och ämnesutveckling. Med utgångspunkt i språk, identitet och kultur behandlas i kursen migrationens roll i det svenska samhället. Delkursen ger en introduktion till skolämnet svenska som andraspråk med fokus på åk 4-6 inklusive relevanta styrdokument och stödmaterial, vilka diskuteras och problematiseras utifrån läraruppdraget i svenska som andraspråk för åk 4-6. Dessutom behandlas ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet och lärande, samt ämnesteorier om individuella faktorer som påverkar skolframgång på ett andraspråk exempelvis skolbakgrund, kön, behov av särskilt stöd och samverkan med vårdnadshavare. Delkursen innehåller också exempel på hur mottagning och organisation för nyanlända kan se ut. Utifrån detta diskuteras och problematiseras genusperspektiv och inkluderande arbetssätt i undervisning av flerspråkiga elever. Kursen berör också kontrastiva perspektiv på det svenska språkets struktur. I delkursen läses, förutom vetenskaplig litteratur inom forskningsfältet, även skönlitteratur på temat kulturmöten, för att deltagarna ska reflektera över sin egen beprövade ämnesdidaktiska erfarenhet av att undervisa flerspråkiga elever och koppla dessa erfarenheter till vetenskapliga perspektiv på interkulturalitet. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, kollegiala arbetsformer såsom seminarier och reflekterande skrivande med hjälp av digitala verktyg samt genom individuella skriftliga inlämningsuppgifter.

Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv, 7,5hp

Det ämnesteoritiska innehållet i den andra delkursen består av det svenska språksystemets uppbyggnad. Det svenska språkets grammatik, fonetik och ordförråd studeras i ett kontrastivt och didaktiskt perspektiv. Kursens ämnesdidaktiska innehåll har ett funktionellt perspektiv på det ämnesteoritiska innehållet. I kursens ämnesdidaktiska moment får deltagare studera och planera undervisning enligt kursplanen för ämnet svenska som andraspråk åk 4-6 med utgångspunkt i färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala, och i det svenska språkets uppbyggnad. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, individuell skriftlig tentamen, seminarium och individuella skriftliga inlämningsuppgifter, praktiska övningar samt planering och genomförande av undervisning med formativ respons genom kollegiala arbetsformer.

Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling, 7,5hp

Innehållet i delkurs 3 utgår från teorier om individuella, sociala och språkliga faktorer som påverkar inläringen och utvecklingen av ett andraspråk. Centrala begrepp från teorier och modeller om vad språklig kompetens innebär behandlas och tillämpas i praktiska övningar. Dessutom introduceras verktyg för bedömning av inlärarespråk. I det ämnesdidaktiska innehållet ingår också formativ bedömning och återkoppling av språkutveckling på ett andraspråk utifrån färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala i kursplanen för svenska som andraspråk åk 4-

6. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, läsning av vetenskapliga artiklar och annan litteratur, en individuell skriftlig inlämningsuppgift och seminarier där deltagarna bland annat analyserar muntliga och skriftliga elevtexter från åk 4-6, till exempel med hjälp av bedömningsstödet *Bygga svenska*.

Delkurs 4 Den flerspråkiga inlärningsituationen, 7,5hp

Den fjärde delkursen har en utpräglad ämnesdidaktisk inriktning där olika språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt studeras och praktiseras med utgångspunkt dels i forskning om litteracitetspraktiker, dels i färdigheterna lyssna, läsa, skriva, tala och samtala i kursplanen för svenska som andraspråk åk 4-6. Delkursen vill ge en ökad förståelse för vikten av varierade och inkluderande arbetssätt, enligt aktuell ämnesdidaktisk forskning om framgångsrik undervisning där elevers samtliga språkliga resurser tas tillvara. Textbegreppet diskuteras och problematiseras utifrån ett källkritiskt perspektiv på innehåll och avsändare. Texttyper av olika slag och medietyper för barn analyseras och värderas utifrån budskap, innehåll och uppbyggnad. Deltagarna ska kritiskt relatera ämnesteoritiska kunskaper i andraspråksinläring och andraspråksundervisning till det egna förhållningssättet och det egna praktiska arbetet som lärare. Genom fältuppgifter i den egna verksamheten knyts på detta sätt deltagarnas kunskaper på vetenskaplig grund från kursen ihop med deras egen beprövade erfarenhet, exempelvis genom att arbetet med barnlitteratur i olika medier används som språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Kursens innehåll behandlas genom föreläsningar, litteraturstudier, individuell redovisning av klassrumsobservation, individuell skriftlig inlämningsuppgift och seminarier. Deltagarna får i delkursen möjlighet att arbeta med digitala verktyg både i tänkta undervisningssituationer och som redovisningsform i sina egna studier.

Samtliga delkurser behandlar generella kompetenser för bemötande av elever i behov av särskilt stöd och med olika kulturell bakgrund, och inkluderar genusperspektiv, jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv och MIK genom föreläsningar och litteraturstudier. Undervisningen sker i form av föreläsningar, gruppdiskussioner och övningar individuellt och i grupp.

Undervisningsformer

Kursen ges på distans.

Undervisningen bedrivs normalt på svenska men undervisning på engelska kan förekomma.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt anställning som lärare.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Undervisning och kurslitteratur utgör grund för examination. För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls i studieanvisningar vid kursstart.

För kursbetyget Godkänd krävs minst Godkänd på samtliga examinationer och för kursbetyget

Väl Godkänd krävs dessutom Väl Godkänd på samtliga examinationer där det går att erhålla betyget Väl Godkänd.

En student garanteras tre provtillfällen, inklusive ordinarie provtillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Examinationen sker genom individuella inlämningsuppgifter, samt muntliga och skriftliga redovisningar i seminarium och workshop, individuellt och i grupp. Examinationerna sker delvis med hjälp av digitala verktyg.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk: Individuell skriftlig inlämningsuppgift 1	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk: Individuell skriftlig inlämningsuppgift 2	2 hp	U/G/VG
Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk: Seminarium 1	2 hp	U/G
Delkurs 1 Introduktion till ämnet svenska som andraspråk: Seminarium 2	1 hp	U/G
Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Individuellt skriftlig tentamen	3,5 hp	U/G/VG
Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	2 hp	U/G/VG
Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv: Seminarium	2 hp	U/G
Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	2,5 hp	U/G/VG
Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Seminarium 1	2 hp	U/G/VG
Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Seminarium 2	2 hp	U/G
Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling: Seminarium 3	1 hp	U/G
Delkurs 4 Den flerspråkiga inläringssituationen: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	U/G/VG

Delkurs 4 Den flerspråkiga inlärningsituationen: Individuell redovisning	1,5 hp	U/G
Delkurs 4 Den flerspråkiga inlärningsituationen: Seminarium 1	1,5 hp	U/G/VG
Delkurs 4 Den flerspråkiga inlärningsituationen: Seminarium 2	1,5 hp	U/G

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursutvärdering sker vid kursens slut. Kursutvärderingen sammanställs och kommenteras av den kursansvarige läraren och publiceras på lärplattformen.

Kurslitteratur

Delkurs 1 Introduktion till svenska som andraspråk

Axelsson, Monica (2013). Flerspråkighet och lärande. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.). *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s. 547–577). Studentlitteratur. 30 sidor.

Cummins, Jim, Hu, Shirley, Markus, Paula, & Montero, Kristiina (2013). Identity Texts and Academic Achievement: Connecting the Dots in Multilingual School Contexts. *TESOL Quarterly*, 49(3), 555–581. 27 sidor.

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (2013). Förord. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.). *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s. 7–19). Studentlitteratur. 12 sidor.

Kaya, Anna (2020). *Svenska som andraspråk: för vilka och hur kan undervisningen organiseras?* Natur & Kultur. 88 sidor.

Källström, Roger (2012). *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. (1. uppl.) (s.7–48; 132–209). Studentlitteratur. 118 sidor.

Kästen-Ebeling, Gilda & Otterup, Tore (Red.) (2018). *En bra början. Mottagande och introduktion av nyanlända elever* (2. uppl.) (s. 13–73; 119–139). Studentlitteratur. 80 sidor.

Lahdenperä, Pirjo (2018). *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. Skolverket. 12 sidor.

Stier, Jonas (2019). *Kulturmöten* (3. uppl.). Studentlitteratur. 228 sidor.

Svensson, Gudrun (2019). *Greppa flerspråkigheten: en resurs i lärande och undervisning*. Skolverket. 158 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 4–6 (ca 30 sidor).

En skönlitterär bok som väljs från nedanstående titlar:

Ali, Suad (2022). *Dina händer var fulla av liv*. Vilja förlag. 245 sidor.

Alternativt

Bakhtiari, Marjaneh (2005). *Kalla det vad fan du vill*. Ordfront. 298 sidor.

Alternativt

Efendic, Negra. (2016). *Jag var precis som du*. Natur & kultur. 285 sidor.

Alternativt

Said, Sami. (2012). *Väldigt sällan fin*. Natur & Kultur. 332 sidor.

Delkurs 2 Det svenska språksystemet i ett andraspråksperspektiv

Engstrand, Olle (2007). *Fonetik light. Kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning*. Studentlitteratur. 135 sidor.

Enström, Ingegerd (2013). Ordförråd och ordinläring - med särskilt fokus på avancerade inlärare. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s.169–195). Studentlitteratur. 26 sidor.

Enström, Ingegerd (2020). *Ordens värld: svenska ord - struktur och inläring*. (3.uppl.) Hallgren & Fallgren. 191 sidor.

Flyman Mattsson, Anna (2021). *Andraspråkets grammatik*. Studentlitteratur. 224 sidor.

Flyman Mattsson, Anna (2021). *Andraspråkets grammatik: övningsbok*. Studentlitteratur. 144 sidor.

Lindberg, Inger (2006). Bedömning av skolrelaterat ordförråd. I Mikael Olofsson (Red.), *Symposium 2006: bedömning, flerspråkighet och lärande*. HLS Förlag. 25 sidor.

Lindberg, Inger (2017a). *Det skolrelaterade ordförrådet ur ett utvecklingsperspektiv*. Skolverket. 7 sidor.

Lindberg, Inger (2017b). *Ordförrådet - en framgångsfaktor*. Skolverket. 16 sidor.

Philipsson, Anders (2013). Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråks-perspektiv. I Kenneth Hyltenstam & Inger Lindberg (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s. 121–150). Studentlitteratur. 29 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 4–6(ca 30 sidor).

Skönlitteratur, sakprosa och läromedelstexter enligt lärares anvisning. 100–150 sidor.

Referenslitteratur:

Källström, Roger (2012). *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Studentlitteratur.

Delkurs 3 Andraspråkstillägnande och bedömning av andraspråksutveckling

Abrahamsson, Niclas (2009). *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. 312 sidor.

Abrahamsson, Niclas & Hyltenstam, Kenneth (2013). Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinläring. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s. 221–257). Studentlitteratur. 36 sidor.

Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (Red.) (2014). *Tankarna springer före...Att bedöma ett andraspråk i utveckling*. HLS förlag. 152 sidor.

Axelsson, Monica & Rosander, Carin & Sellgren, Mariana (2006). *Stärkta trådar*. Rinkeby språkforskningsinstitut. 89 sidor.

Brusewitz, Emma, Eklöf, Erica & Kipriyanova, Amanda (2021). *Bygga svenska: stöd för genomförande och bedömning*. Natur & Kultur. 88 sidor.

Lindberg, Inger (2013). Samtal och interaktion i språkforskning. I Kenneth Hyltenstam & Inger Lindberg (Red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle* (2.uppl.) (s.481–518). Studentlitteratur. 37 sidor.

Olofsson, Mikael & Sjöqvist, Lena (2013). Bedömning i svenska som andraspråk. I K. Hyltenstam & I. Lindberg (Red.). *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle* (s.685–723). Studentlitteratur. 38 sidor.

Skolverket (2017). *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 4–6*. Skolverket. 103 sidor.

Två forskningsartiklar läses enligt lärares anvisning (50–70 sidor).

Delkurs 4. Den flerspråkiga inläringssituationen

Basaran, Hülya (2013). *Nyanlända elever i mitt klassrum: Språkutveckling med digitala resurser*. Gothia Kompetens AB. 120 sidor.

Boglund, Ann & Olofsson, Mikael (2017). *Nyanlända elever och skönlitteratur*. Skolverket. 14 sidor.

Economou, Catarina (2021). Skönlitteratur i skolämnet svenska som andraspråk: Lärar- och

elevperspektiv på urval. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 26(4), 100–119. 19 sidor.

Gibbons, Pauline (2018). *Stärk språket, stärk lärandet* (5. uppl.). Hallgren & Fallgren. 230 sidor.

Kaya, Anna (2016). *Att undervisa nyanlända: metoder, reflektioner och erfarenheter*. Natur & Kultur. 244 sidor.

Laursen, Helle Pia (Red.). (2015). *Litteracitet och språklig mångfald*. Studentlitteratur. 331 sidor.

Olvegård, Lotta (2017). *Läsa och tolka läromedelstext*. Skolverket. 10 sidor.

Rehman, Karin (2017). *Texttyper i grundläggande litteracitetsundervisning*. Skolverket. 10 sidor.

Salameh, Eva-Kristina (2018). *Flerspråkig läs- och skrivutveckling*. Skolverket. 11 sidor.

Wiklund, Ingrid & Landmark, Dan (2012). Andraspråksperspektiv på litteraturundervisning. I: Olofsson, Mikael (Red.), *Symposium 2012: Lärarrollen i svenska som andraspråk* (s.142–151). Stockholms universitets förlag. 9 sidor.

Skolverkets aktuella styrdokument, stöd- och kommentarmaterial för åk 4–6 (ca 30 sidor).

Barnlitteratur i samråd med lärare (ca 100 sidor)

Litteraturlistan är preliminär och kan komma att uppdateras.